ابواب مربوط به رؤیت هلال در وسائل الشیعه

آن چه که من الآن میخواهم عرض کنم این است که روایات باب خیلی اهمیت دارد. در اینکه اینها را مرور کنیم. همانطوری که فرمودهاند امرشان را امتثال کنیم، اما همه روایات را.

ببینید چهار باب است. دیروز هم عرض کردم. در کتاب صوم وسائل، ابواب-ابواب داریم. «ابواب وجوب الصوم و نیته»، باب پنجم و ششم است. الآن این را میخوانیم. یکی دیگر «ابواب احکام شهر رمضان» است که باب سوم و باب شانزدهم را میخوانیم. روایات متعدد است. حال به ترتیب شروع به خواندن میکنیم تا ببینیم چه میفهمیم.

من از فرمایش «منتقی» و آخرین جمله عرض دیروز شروع میکنم؛ ایشان فرمودند تعجب است که اعلام با وجود وضوحش از این غفلت کردهاند. آن چه که عرض من است، از باب مباحثه است. عرض من این است که اعلام غفلت نکردهاند، روایات متواتری هم که شما گفتهایدا را دیدهاند، بلکه از روایات متواتره، ارتکازی داشتهاند که این برداشت شما از روایات را ارتکازشان قبول نمیکرد. یعنی شما روایات متواتر را طوری معنا میکنید –یقین را جزء موضوع میکنید- که ارتکاز آنها نبوده است. شیخ انصاری وقتی میگوید «اظهر ما فی الباب»، تمام وجود مبارک شیخ با پنجاه سال تحصیل و فقه همه دست به دست هم داده و دارد این روایت را نگاه میکند. یعنی شیخ در نگاه به آن، یک ارتکازی دارد. ارتکاز او یاری نمی کرده که اسم آن را غفلت بگذارید.

میگویند وقتی ما یقین میخواهیم؛ معلوم است که وقتی میزان یقین است، لذا اگر یقین نبود قطع داریم که آن هم نیست. نه اینکه بخواهیم استصحاب کنیم. فرمایش ایشان یادتان هست؟! ایشان گفتند استصحاب برای شک است. وقتی موضوع یقین است ما چه کار کنیم؟ لذا من از اینجا ارتکازات در روایات را عرض میکنم.

ابواب وجوب الصوم، باب پنجم، روایت اول؛ من وسائل السلامیه دارم که در کتاب من جلد هفتم است. ولی چاپ آل البیت در نرمافزار جلد دهم، صفحه بیست است.

ببینید مرحوم صاحب وسائل به روایت عنوان زدهاند. خب عنوان ایشان هم فتوای ایشان است. هر کسی به این مانوس باشد میدانند. و همچنین تقطیع هم کردهاند. اصلاً جامع الاحادیثی که مرحوم بروجردی دارند برای این است که ناظرین از این تقطیعها خلاص شوند. اما فتواهایی که ایشان در هر باب عنوان میزنند را چه کار کنیم؟! اولین روایت در این باب، روایت کافی شریف است. من روایت را میخوانم، فتوای ایشان را هم در دو باب پشت سر هم میخوانیم.

16:40

> **باب استحباب صوم يوم الشك بنية الندب على أنه من شعبان إذا كانت علة أو شبهة ولو بان من شهر رمضان أجزأه، وكذا لو صام الشهر كله أو بعضه وهو لا يعلم أنه من شهر رمضان [1]**

«باب استحباب صوم يوم الشك بنية الندب»؛ مستحب است که روی الشک روزه گرفته شود. بحث‌های مفصلی هست که اصالً حرام است که در روی الشک روزه بگیریم؟ مکروه است؟ مباح است؟ مستحب است؟ حتی فی الجمله واجب است یا نه؟ برای آن احکام خمسه هست. اگر استظهار هم بکنید می‌بینید که می‌توانید برای آن‌ها دلیل هم پیدا کنید. خب ایشان می‌فرمایند استحباب صوم روی الشک مطلقاً؟! نه، **«على انه من شعبان»**. ماه مبارک نه، باز هم مطلقاً؟! نه، **«إذا كانت علة أو شبهة»**. اگر اوا صاف باشد طبق روایت معمر دیگر استحباب ندارد. **«ولو بان من شهر رمضان أجزأه، وكذا لو صام الشهر كله أو بعضه وهو لا يعلم أنه من شهر رمضان»**. این باب پنجم.

باب ششم؛ **«باب عدم جواز صوم يوم الشك بنية الفرض فان فعل وبان من شهر رمضان وجب قضاؤه».** این دو باب طبق فتوای ایشان در وسائل تنظیم شده است که فتوای مشهور هم همین است.

---

[1] وسائل الشيعة - ط الإسلامية ج۷ص۱۲

بازبینی #1
ایجاد شده 9 ژوئن 2026 14:31:18 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 ژوئن 2026 14:37:21 توسط ... .